

บัญชีรายชื่อหนังสือเวียน ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ

สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑

ลำดับที่	๑. เลขที่หนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่ง ๒. ลงวัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง	หน้า
๑.	ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๕๕๕๑ ลว. ๔ มี.ค. ๕๑	ซักซ้อมความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบวงการเมือง ขอถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ ในราชการ	๕๐๓
๒.	ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๙๖๕ ลว. ๒๖ มี.ค. ๕๑	ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าตอบแทน ตามมาตรา ๙ / ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน	๕๒๑
๓.	ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๘๘๐๒ ลว. ๑ เม.ย. ๕๑	บันทึกข้อตกลงและแนวทางการดำเนินการ ตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	๕๒๓
๔.	ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๑๐๓๕๕ ลว. ๒๑ เม.ย. ๕๑	การประชุมสัมมนาการดำเนินการตามโครงการ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ทั่วประเทศ	๕๓๐
๕.	ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๒๐๖๘ ลว. ๑ ก.ค. ๕๑	การจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัด ความยากจนและพัฒนาชนบท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒	๕๓๒

บัญชีรายชื่อหนังสือเวียน ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ
สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
 ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑

ลำดับที่	๑. เลขที่หนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่ง ๒. ลงวัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง	หน้า
๖.	ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๒๒๘๙ ลว. ๒๔ ก.ค. ๕๑	การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ	๕๓๗
๗.	ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๓๕๗๔๕ ลว. ๒๕ ธ.ค. ๕๑	การจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตามโครงการ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	๕๓๙

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๕๙๕๑

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๕๑

- เรื่อง** ชักซ้อมความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบทวนการเมืองขอถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ
- เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
- อ้างถึง** หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๗๒๖๐ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐
- สิ่งที่ส่งมาด้วย** ๑. ขั้นตอนและกรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ
๒. ขั้นตอนและกรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐ เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ
๓. แบบตรวจสอบเรื่องขอถอนสภาพหรือขอขึ้นทะเบียน

ตามที่กรมที่ดินได้ส่งสำเนาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดขึ้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเพื่อถือปฏิบัติ ดังความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและการขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ ได้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วนตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดขึ้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้จัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนและกรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐ พร้อมทั้งแบบตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารและขั้นตอน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อให้จังหวัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวก่อนส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณาต่อไป

อนึ่ง กรมที่ดินขอเรียนว่าเรื่องราวการขอถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐซึ่งจังหวัดจัดส่งให้กรมที่ดินพิจารณา หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามนัยระเบียบ

ดังกล่าวข้างต้น กรมที่ดินจะได้จัดส่งเรื่องคืนจังหวัดเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนเสียก่อนและสำหรับเรื่องที่ยังค้างอยู่ในระหว่างการพิจารณาของกรมที่ดินก่อนหน้านี้ ซึ่งยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง และได้เคยแจ้งให้จังหวัดดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว แต่ยังไม่สามารถดำเนินการใด ๆ หรือได้เคยมีหนังสือแจ้งเตือนหลายครั้งแล้ว แต่ไม่มีความคืบหน้าเมื่อครบกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้ หากจังหวัดมิได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว กรมที่ดินจะได้ส่งเรื่องทั้งหมดคืนจังหวัดเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนเสียก่อนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การนำเรื่องร่วดังกล่าวเสนอกระทรวงมหาดไทยได้เป็นไปโดยรอบคอบ รัดกุม รวดเร็ว และเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเพื่อถือปฏิบัติ
โดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **วรารุธ วราภรณ์**

(นายวรารุธ วราภรณ์)

ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ ปฏิบัติราชการแทน

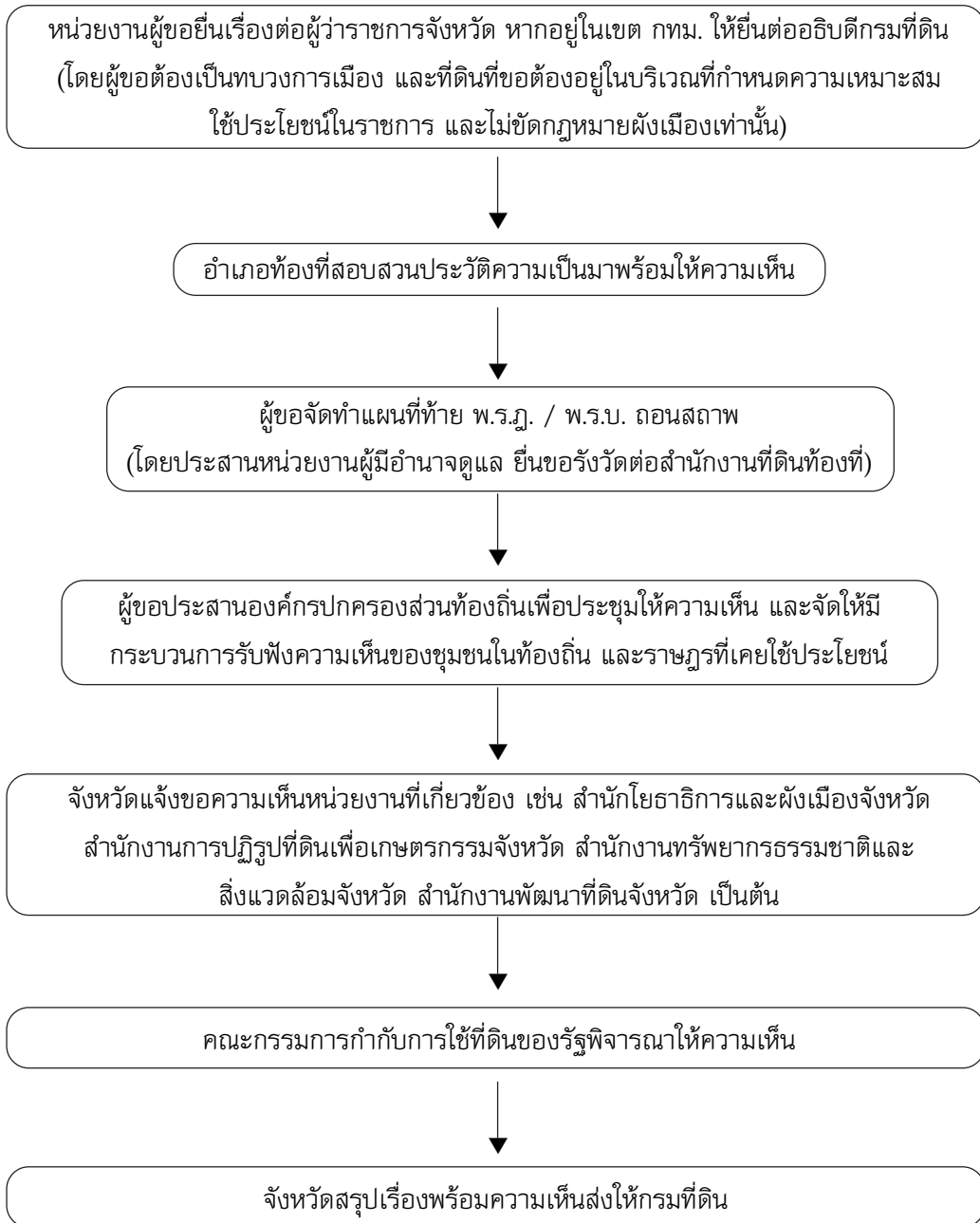
อธิบดีกรมที่ดิน

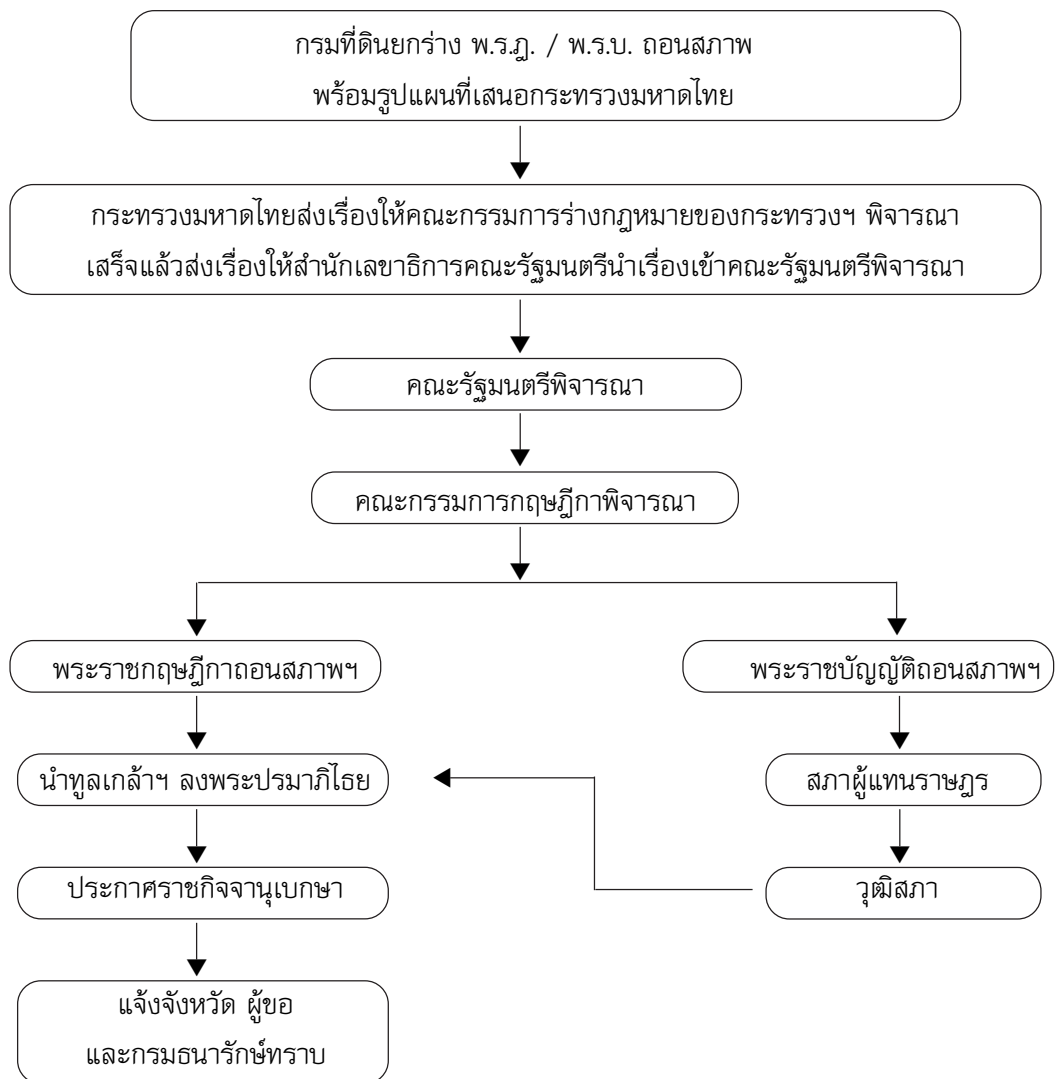
สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. , โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๖๙

มท ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๕

ขั้นตอนการดำเนินการถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ

หมายเหตุ ๑. กรณีประชาชนยังใช้ประโยชน์อยู่ต้องจัดหาที่ดินอื่นทดแทน และขอความเห็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท้องถิ่น โดยจะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติ

๒. หากผู้ขอมีความจำเป็นเร่งด่วนสามารถขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้เป็นการชั่วคราว คราวละไม่เกิน 5 ปี โดยเสียค่าตอบแทนโดยดำเนินการไปในคราวเดียวกันกับเรื่องขอถอนสภาพ

**กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ**

๑. ผู้ขอต้องเป็นทบวงการเมือง ที่ดินที่ขอถอนสภาพต้องอยู่ในแปลงที่กำหนดความเหมาะสม ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการ และไม่ขัดต่อกฎหมายผังเมือง

๒. ให้ทบวงการเมืองผู้ขอมีหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดิน กรณีที่ดินตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อกรมที่ดิน จังหวัดอื่นยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีผู้ขอไม่ใช่ทบวงการเมืองตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ขอแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดยื่นแทน) พร้อมหลักฐาน ดังนี้

๒.๑ โครงการ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น กำหนดวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ งบประมาณ ตลอดจนรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ

๒.๒ แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของที่ดินที่ขอ สถานที่สำคัญ และเส้นทางคมนาคม บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ พร้อมภาพถ่ายรอบแปลงที่ดิน

๒.๓ สำเนาแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ แสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินที่ขอถอนสภาพทั้งฉบับ เพื่อประกอบการตรวจสอบและสามารถอ่านการลงค่าพิัดในรูปแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา

๓. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๓๓๑๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

๔. ตรวจสอบเขตป่าไม้ ถ้าอยู่ ให้มีหนังสือสอบถามหน่วยงานผู้ดูแลรักษาว่า หากจะถอนสภาพเพื่อให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ จะมีข้อขัดข้องประการใด หรือไม่

๕. ตรวจสอบว่าที่ดินที่ขอถอนสภาพอยู่ในท้องที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินหรือไม่ ถ้าอยู่ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๓ /ว ๑๐๙๖๒ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เมื่อได้รับแจ้งว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อปฏิรูปที่ดินตลอดไป ให้รายงานกรมที่ดินทราบ พร้อมทั้งดำเนินการเป็นเรื่องขอขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนส่งเรื่องไปกรมที่ดินพิจารณาให้จังหวัดประกาศการขึ้นทะเบียนด้วย

๖. ประสานงานสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เพื่อพิจารณาว่ามีข้อขัดข้องทางด้านผังเมือง หรือไม่

๗. กรณีที่ดินอยู่ในจังหวัดที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเมืองหลัก ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็น

แต่ไม่รวมถึงการใช้ที่ดินของหน่วยราชการระดับท้องถิ่น สถานศึกษาต่าง ๆ ทุกระดับ
สถานพยาบาล โรงพยาบาลของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

๘. ให้อำเภอสอบสวนประวัติความเป็นมา เพื่อใช้เป็นหลักการและเหตุผล
ในร่างพระราชกฤษฎีกาและเพื่อให้ทราบว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใด
ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
การสอบสวนต้องได้ความดังนี้

(ก) มีการสงวนหวงห้ามหรือไม่ หากมี เป็นการสงวนหวงห้าม
ตามบทกฎหมายใด หวงห้ามไว้เพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด

(ข) มีสภาพเป็นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างไร เช่น ทางบก ทางน้ำ
ที่ห้วย ที่หนอง ที่ชายทะเล ที่ชายตลิ่ง เป็นต้น ปัจจุบันมีสภาพอย่างไร มีการตั้งขึ้นหรือไม่
หากมีการตั้งขึ้นเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือโดยประการอื่น หากเป็นที่ชายทะเล หรือที่ชายตลิ่ง
น้ำท่วมถึงหรือไม่ อย่างไร

(ค) เป็นที่ดินซึ่งมีผู้อุทิศหรือบริจาคให้เป็นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
หรือไม่ ผู้ใดเป็นผู้อุทิศหรือบริจาคและให้ใช้ร่วมกันเพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด มีหลักฐาน
การอุทิศหรือไม่ อย่างไร

(ง) หากเคยมีการใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อน ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
อย่างไร ตั้งแต่เมื่อใด ปัจจุบันยังใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือเลิกใช้แล้ว หากเลิกใช้แล้ว เลิกใช้
ตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด เป็นการเลิกใช้ทั้งแปลงหรือเลิกใช้บางส่วน อย่างไร

(๒) กรณีเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของ
ทบวงการเมืองใด การสอบสวนต้องได้ความว่า เป็นการสงวนหวงห้ามตามบทกฎหมายใด
ของหน่วยงานใด สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อการใด หน่วยงานนั้น ๆ ได้เคยใช้ประโยชน์ตามที่
สงวนหวงห้ามไว้หรือไม่ อย่างไร ปัจจุบันยังมีการใช้ประโยชน์หรือเลิกใช้แล้วหรือไม่ อย่างไร

๙. ให้ผู้ขอประสานหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา เพื่อยื่นเรื่องราวขอ
รังวัดจัดทำแผนที่ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาหรือสำนักงานที่ดินส่วนแยก
แล้วแต่กรณี

การจัดทำให้ดำเนินการตามหลักวิชาการแผนที่ โดยมีกรอบแนวทางดังนี้

(๑) มาตรฐานและการจัดวางรูปแผนที่ ให้ใช้มาตรฐานหลัก ๑ : ๕๐๐๐
หรือ ๑ : ๕๐๐๐๐ หรือ ๑ : ๒๕๐๐๐๐ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาความเหมาะสม
จากขนาดเนื้อที่ควบคู่กับการจัดวางรูปแผนที่ให้อยู่ในภายในกรอบขนาดกระดาษ A๔
เว้นแต่กรณีที่ดินที่มีขนาดใหญ่หรือเล็กจนเกินไปจะใช้มาตรฐานอื่นและ/หรือจะใช้
กรอบแผนที่ขนาดอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ก็ได้ (ตามตัวอย่างรูปแผนที่ที่แนบมาพร้อมนี้)

(๒) รูปแผนที่และรายละเอียดในแผนที่ ให้แสดงแนวเขตที่ดินที่ขอถอนสภาพจำนวนเนื้อที่ที่ขอถอนสภาพ และแสดงเขตข้างเคียงติดต่อกันให้ชัดเจน ดังนี้

(ก) กรณีขอถอนสภาพที่ดินบางส่วนให้แสดงแนวเขตและเนื้อที่ที่ดินส่วนที่เหลือจากการถอนสภาพให้ชัดเจน

(ข) กรณีที่ดินติดที่ดินของเอกชน ให้ระบุว่า “ที่ดินที่มีการครอบครอง” แต่หากติดที่ดินของรัฐ ให้ระบุว่า ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินของรัฐอื่น แล้วแต่กรณีพร้อมชื่อเรียกและหนังสือสำคัญ (ถ้ามี)

(ค) กรณีที่ดินติดทางบกหรือทางน้ำ ให้แสดงเส้นทางดังกล่าวให้ชัดเจนรอบแผนที่ หากเส้นทางดังกล่าวเป็นทางแยกหรือทางตัน ให้แสดงให้ปรากฏในแผนที่ด้วย

(ง) กรณีที่ดินติดทางสาธารณะ ให้ระบุว่าเป็นทางลาดยาง ทางลูกรัง หรืออื่น ๆ แล้วแต่กรณี หากมีชื่อเฉพาะ ให้ระบุชื่อเฉพาะให้ปรากฏด้วย และให้ระบุเพิ่มเติมว่า เส้นทางนั้น ๆ ไปเชื่อมหมู่บ้านหรือตำบล หรืออำเภออะไรที่อยู่ถัดไปจากท้องที่ที่ขอถอนสภาพ

(จ) กรณีที่ดินติดทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบท ให้ระบุชื่อ และหมายเลขทางหลวงกำกับเส้นทางดังกล่าว และให้ระบุเพิ่มเติมว่าเส้นทางนั้น ๆ ไปอำเภอใดที่อยู่ถัดไปจากอำเภอที่ขอถอนสภาพ หากเส้นทางนั้นไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบทเส้นอื่นก่อนถึงอำเภอที่อยู่ถัดไป ให้ระบุว่าไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบทชื่อใด หมายเลขใด

(ฉ) ในกรอบแผนที่ภายใต้มาตราส่วนที่กำหนดไว้ หากมีสถานที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ ฯลฯ ให้แสดงที่ตั้งสถานที่พร้อมระบุชื่อ และแสดงสัญลักษณ์ให้ปรากฏในแผนที่

(ช) ให้แสดงค่าพิกัดที่ตั้งของที่ดินที่ขอถอนสภาพที่ขอบแผนที่ด้วยค่าพิกัดระบบใดระบบหนึ่ง คือ ระบบภูมิศาสตร์หรือระบบพิกัดจาก UTM

(ซ) จัดทำสำเนาต้นร่างแผนที่ รายการรังวัด และรายการคำนวณ

(๓) กรณีขอถอนสภาพบางส่วน และที่ดินที่ขอถอนสภาพ มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้วให้หมายสีแดงแสดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอถอนสภาพและเนื้อที่คงเหลือ ให้ปรากฏในสำเนาแผนที่หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

๑๐. ให้ผู้ขอจัดทำแผนผังการใช้ที่ดินโดยสอดคล้องกับแผนงาน / โครงการที่ปรากฏตามคำขอ โดยยึดเนื้อที่และรูปแผนที่เป็นกรอบในการจัดวางผัง กำหนดมาตราส่วนตามความเหมาะสม แสดงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ และการใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรมที่ปรากฏในแผนงาน / โครงการ โดยหมายสีแดงแสดงเนื้อที่ให้เห็นขอบเขตการใช้พื้นที่ให้ชัดเจน

กรณีขอถอนสภาพเพื่อนำที่ดินไปใช้สร้างศูนย์ราชการส่วนภูมิภาค ให้นำแผนผังการใช้ที่ดินดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดวางผังแม่บทศูนย์ราชการเสียก่อน

๑๑. ผู้ขอประสานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขอความเห็นจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นและจัดให้มีกระบวนการรับฟังความเห็นของชุมชนในท้องถิ่น และราษฎรที่เคยใช้ประโยชน์เพื่อให้ความเห็นว่าจะถอนสภาพที่ดินแปลงนี้จะขัดข้องและได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ อย่างไร โดยระบุในรายงานการประชุมให้ชัดเจนว่า ขัดข้องและเดือดร้อนหรือไม่

๑๒. อำเภอมีความเห็นเกี่ยวกับการถอนสภาพอย่างไร

๑๓. ให้คณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐตรวจสอบพิจารณาว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ตามแผนผังโครงการหรือไม่ อยู่ในโซนหรือแผนการใช้ที่ดินที่จังหวัดกำหนดหรือไม่ มีข้อขัดข้องผังเมืองหรือไม่ มีข้อเสนอแนะหรือไม่ อย่างไร โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด และการอนุรักษ์ไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง

๑๔. จังหวัดมีความเห็นเกี่ยวกับการถอนสภาพอย่างไร

๑๕. ให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแบบตรวจที่แนบมาพร้อมนี้ให้ครบถ้วนก่อนส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินพิจารณา

**ขั้นตอนการดำเนินการจัดขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐ
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ
ตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน**

หน่วยงานผู้ขอขึ้นเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หากอยู่ในเขต กทม. ให้ยื่นต่ออธิบดีกรมที่ดิน
(โดยผู้ขอต้องเป็นทบวงการเมือง ที่ดินที่ขอต้องไม่ขัดกฎหมายผังเมือง)

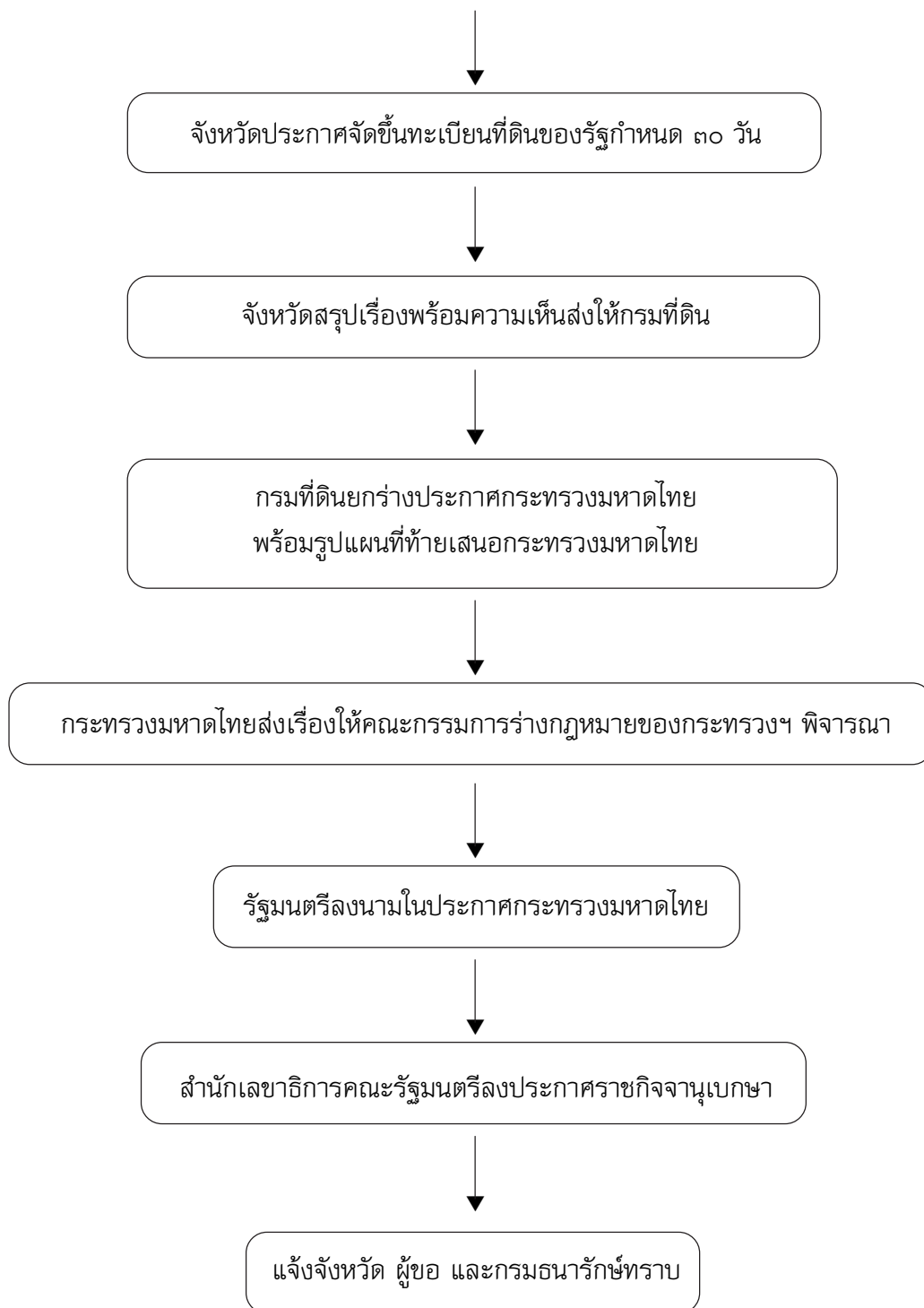
อำเภอท้องที่สอบสวนประวัติความเป็นมาพร้อมให้ความเห็น

ผู้ขอจัดทำแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย
(ประสานหน่วยงานผู้มีอำนาจดูแล ยื่นขอรังวัดต่อสำนักงานที่ดินท้องที่)

ผู้ขอประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประชุมให้ความเห็น
และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความเห็นของชุมชนในท้องถิ่น

จังหวัดแจ้งขอความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด หน่วยทหารในพื้นที่ เป็นต้น

คณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐพิจารณาให้ความเห็น

หมายเหตุ หากอยู่ในเขตหวงห้ามตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณที่หวงห้ามตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (บริเวณที่เข า ภูเขา และปริมนทล ๔๐ เมตร บริเวณแม่น้ำ และลำคลอง) จะต้องถอนการหวงห้ามดังกล่าวไปในคราวเดียวกัน โดยออกเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

**กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขึ้นทะเบียน
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ**

๑. ให้ผู้ขอมีหนังสือแสดงความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีที่ดินตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่ออธิบดีกรมที่ดิน จังหวัดอื่นให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีผู้ขอไม่ใช่ ทบวงการเมืองตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ขอแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดยื่นแทน) พร้อมหลักฐาน ดังนี้

๑.๑ โครงการ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการงบประมาณ ตลอดจนรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ

๑.๒ แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของที่ดินที่ขอ สถานที่สำคัญ และเส้นทางคมนาคม บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ พร้อมภาพถ่ายรอบแปลงที่ดิน

๑.๓ สำเนาแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ แสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินที่ขอตอนสภาพทั้งฉบับ เพื่อประกอบการตรวจสอบและสามารถอ่านการลงคำพิพากษาในรูปแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย

๒. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ ๐๕๑๑.๓ / ว ๓๓๑๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

๓. ตรวจสอบเขตป่าไม้ ถ้าอยู่ให้มีหนังสือสอบถามหน่วยงานผู้ดูแลรักษาว่า หากจะขึ้นทะเบียนเพื่อให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ จะขัดข้องประการใด หรือไม่

๔. กรณีที่ดินอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๔.๑ กรณีขึ้นทะเบียนเนื่องจากเดิมเป็นที่สาธารณประโยชน์ ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๓ / ว ๑๐๙๖๒ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔

๔.๒ กรณีขึ้นทะเบียนเนื่องจากเป็นที่รกร้างว่างเปล่ามาแต่เดิม ให้แจ้งผู้ขอไปติดต่อขอใช้ที่ดินต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินที่ดินนั้นตั้งอยู่

๕. ประสานไปยังผู้บังคับการจังหวัดทหารบก หรือหน่วยทหารที่รับผิดชอบพื้นที่แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาว่าจะขัดข้องทางด้านยุทธศาสตร์ หรือไม่

๖. ประสานงานสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เพื่อพิจารณาว่ามีข้อขัดข้องทางด้านผังเมือง หรือไม่

๗. กรณี ที่ดินอยู่ในจังหวัดที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเมืองหลัก ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็น

แต่ไม่รวมการใช้ที่ดินของหน่วยราชการระดับท้องถิ่น สถานศึกษาต่าง ๆ ทุกระดับ สถานพยาบาล โรงพยาบาลของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

๘. การสอบสวนประวัติความเป็นมา เพื่อให้ทราบว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใด ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง การสอบสวนให้ระบุรายละเอียด ลักษณะทางกายภาพของที่ดินว่ามีสภาพอย่างไร เช่น ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ที่โล่งเตียน หรือมีสภาพเป็นป่าไม้ หากมีสภาพเป็นป่าไม้ มีต้นไม้ขึ้น โดยกระจุกตัวอยู่หนาแน่น หรือกระจายตัวทั่วไป ปัจจุบันมีผู้ครอบครองทำประโยชน์หรือไม่ อย่างไร หากมีผู้ครอบครอง เป็นการครอบครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ครอบครองยอมรับ หรือยินยอมออกจากที่ดินหรือไม่ อย่างไร

(๒) กรณีที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ซึ่งถูกถอนสภาพโดยผลของกฎหมายอื่น การสอบสวนให้ดำเนินการเหมือนเรื่องการถอนสภาพ ส่วนการพิจารณาว่า ที่ดินได้ถูกถอนสภาพโดยผลของกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร และกระบวนการในการขอใช้ที่ดินดังกล่าวจะต้องขอความเห็นหรือความยินยอมจากหน่วยงานผู้กำกับดูแลอย่างไร ให้พิจารณาตามบทบัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดว่าด้วยการนั้น ๆ

๙. ให้ผู้ขอประสานหน่วยงานผู้มีอำนาจดูแลรักษายื่นคำขอรังวัดต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา หรือส่วนแยกแล้วแต่กรณี จัดทำแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย โดยมีกรอบแนวทางดังนี้

(๑) มาตราส่วนและการจัดวางรูปแผนที่ ให้ใช้มาตราส่วนหลัก ๑ : ๕๐๐๐ หรือ ๑ : ๕๐๐๐๐ หรือ ๑ : ๒๕๐๐๐๐ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาความเหมาะสมจากขนาดเนื้อที่ควบคู่กับการจัดวางรูปแผนที่ให้อยู่ภายในกรอบขนาดกระดาษ A๔ เว้นแต่กรณีที่ดินที่มีขนาดใหญ่หรือเล็กจนเกินไปจะใช้มาตราส่วนอื่นและ/หรือจะใช้กรอบแผนที่ขนาดอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ก็ได้ (ตามตัวอย่างรูปแผนที่ที่แนบมาพร้อมนี้)

(๒) รูปแผนที่และรายละเอียดในแผนที่ ให้แสดงแนวเขตที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนจำนวนเนื้อที่ที่ขอขึ้นทะเบียน และแสดงเขตข้างเคียงติดต่อกันให้ชัดเจน ดังนี้

(ก) กรณีขอขึ้นทะเบียนบางส่วนให้แสดงแนวเขตที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนที่ดินส่วนคงเหลือ และเนื้อที่คงเหลือให้ชัดเจน

(ข) กรณีที่ดินติดที่ดินของเอกชน ให้ระบุไว้ว่า “ที่ดินที่มีการครอบครอง” แต่หากติดที่ดินของรัฐ ให้ระบุไว้ว่า ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินของรัฐอื่น แล้วแต่กรณี พร้อมชื่อเรียกและหนังสือสำคัญ (ถ้ามี)

(ค) กรณีที่ดินติดทางบกหรือทางน้ำ ให้แสดงเส้นทางดังกล่าวให้ชัดเจนรอบแผนที่ หากเส้นทางดังกล่าวเป็นทางแยกหรือทางตัน ให้แสดงให้ปรากฏในแผนที่ด้วย

(ง) กรณีที่ดินติดทางสาธารณะ ให้ระบุว่าเป็นทางลาดยาง ทางลูกรัง หรืออื่น ๆ แล้วแต่กรณี หากมีชื่อเฉพาะ ให้ระบุชื่อเฉพาะให้ปรากฏด้วย และให้ระบุเพิ่มเติมว่า เส้นทางนั้น ๆ ไป ชื่อหมู่บ้าน หรือตำบล หรืออำเภออะไรที่อยู่ถัดไปจาก ท้องที่ที่ขอขึ้นทะเบียน

(จ) กรณีที่ดินติดทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบท ให้ระบุชื่อ และหมายเลขทางหลวงกำกับเส้นทางดังกล่าว และให้ระบุเพิ่มเติมว่าเส้นทางนั้น ๆ ไปอำเภอใดที่อยู่ถัดไปจากอำเภอที่ขอขึ้นทะเบียน หากเส้นทางนั้นไปบรรจบทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบทเส้นอื่นก่อนถึงอำเภอที่อยู่ถัดไป ให้ระบุว่าไปบรรจบทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบทชื่อใด หมายเลขใด

(ฉ) ในกรอบแผนที่ภายใต้มาตราส่วนที่กำหนดไว้ หากมี สถานที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ ฯลฯ ให้แสดงที่ตั้งสถานที่พร้อมระบุชื่อ และแสดงสัญลักษณ์ให้ปรากฏในแผนที่

(ช) ให้แสดงค่าพิกัดที่ตั้งของที่ดินที่ขอถอนสภาพที่ขอบแผนที่ ด้วยค่าพิกัดระบบใดระบบหนึ่ง คือ ระบบภูมิศาสตร์หรือระบบพิกัดจาก UTM

(ซ) จัดทำสำเนาต้นร่างแผนที่ รายการรังวัด และรายการ คำนวณ

(๓) กรณี ที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียน มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวง (นสล.) แล้ว (เช่น ในเขตพระราชกฤษฎีกาประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน) ให้หมายถึงแสดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอขึ้นทะเบียนและเนื้อที่คงเหลือให้ปรากฏ ในสำเนาแผนที่ นสล. โดยส่งพร้อมสำเนาทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ (ถ้ามี)

๑๐. ให้ผู้ขอจัดทำแผนผังการใช้ที่ดินโดยสอดคล้องกับแผนงาน / โครงการ ที่ปรากฏตามคำขอโดยยึดเนื้อที่และรูปแผนที่เป็นกรอบในการจัดวางผัง กำหนดมาตราส่วน ตามความเหมาะสม แสดงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ และการใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรม ที่ปรากฏในแผนงาน / โครงการ โดยหมายถึงและแสดงเนื้อที่ให้เห็นขอบเขตการใช้พื้นที่ให้ชัดเจน

กรณีขอขึ้นทะเบียนเพื่อนำที่ดินไปใช้สร้างศูนย์ราชการส่วนภูมิภาค ให้แนบแผนผังการใช้ที่ดินดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดวางผังแม่บท ศูนย์ราชการเสียก่อน

๑๑. ผู้ขอประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอความเห็นจากที่ประชุม สภาท้องถิ่นและจัดให้มีกระบวนการรับฟังความเห็นของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็น ว่า หากจะขึ้นทะเบียนที่ดินดังกล่าว จะขัดข้องและได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ อย่างไร โดยระบุในรายงานการประชุมให้ชัดเจนว่า ขัดข้องและเดือดร้อนหรือไม่

๑๒. อำเภอมีความเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอย่างไร

๑๓. ให้คณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐตรวจสอบพิจารณาว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ตามแผนผังโครงการหรือไม่ มีข้อขัดข้องผังเมืองหรือไม่ มีข้อเสนอแนะหรือไม่ อย่างไร โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุด และการอนุรักษ์ไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง

๑๔. ให้จังหวัดประกาศการขึ้นทะเบียน ตามมาตรา ๘ ทวิ วรรคสอง

๑๕. ให้จังหวัดมีความเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอย่างไร

๑๖. ให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแบบตรวจที่แนบมาพร้อมนี้ ให้ครบถ้วนก่อนส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินพิจารณา

แบบตรวจสอบเรื่อง () ขอลอนสภาพ () ขอขึ้นทะเบียน เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ

ผู้ขอ..... เพื่อใช้ประโยชน์เป็น ชื่อที่สาธารณะ.....

บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ส่งพร้อมหนังสือจังหวัดฯ ที่.....

ลำดับที่	รายละเอียด	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
1	ผู้ขอแสดงความประสงค์	() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง () ไม่มี	สำเนาทั้งฉบับ เทียบเคียงจาก ตัวอย่าง
2	อยู่ในโฉนดที่ดินที่ราชการ	() อยู่ () ไม่อยู่ () ไม่มี	
3	อยู่ในเขตผังเมืองรวม	() อยู่ () ไม่อยู่ () ไม่ชัดเจนด้านผังเมือง	
4	ที่ตั้งของที่ดินอยู่ในเขต	() เทศบาล () อบต. () อื่น.....	
5	หลักฐานประกอบคำขอ		
	- โครงการ (เหตุผลจำเป็น วิธีการ งบฯ)	() มี () ไม่มี	
	- แผนผังรายละเอียดการใช้ฯลฯ	() สมบูรณ์ () ไม่สมบูรณ์ () ไม่มี	
	- แผนที่สังเขป	() มี () ไม่มี	
	- แผนที่ภูมิประเทศ แสดงที่ตั้ง - คำพิกัด	() มี () ไม่มี () ไม่ครบ	
6	การรังวัดทำแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา หรือท้ายประกาศฯ	() สมบูรณ์ () ไม่สมบูรณ์ () ไม่มี	
7	ต้นร่าง การรังวัด และคำนวณ	() มี () ไม่มี	
8	กรณีมี นส. หมายเลขเนื้อที่แล้ว	() ถูกต้อง () ไม่ถูกต้อง () ไม่มี	
9	ทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์	() มี () ไม่มี	
10	การสอบประวัติความเป็นมาของที่ดิน	() ครบถ้วน () ไม่ครบถ้วน () ไม่มี	
11	กระบวนการรับฟังความเห็นของชุมชน ในท้องถิ่น และราษฎรที่เคยใช้ประโยชน์	() ชัดเจน () ไม่ชัดเจน () ไม่มี	
12	ความเห็นสภาองค์กรปกครองท้องถิ่น	() ชัดเจน () ไม่ชัดเจน () ไม่มี	
13	ความเห็นอำเภอ	() ชัดเจน () ไม่ชัดเจน () ไม่มี	
14	ความเห็นจังหวัด	() ชัดเจน () ไม่ชัดเจน () ไม่มี	
15	ความเห็นโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	() ชัดเจน () ไม่ชัดเจน () ไม่มี	
16	คณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐ	() มี () ไม่มี	
	- พิจารณาสภาพความเหมาะสม	() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม () ไม่มี	
	จำนวนเนื้อที่ที่ควรอนุญาต	() ตามที่ขอ () น้อยกว่าที่ขอ	
17	เป็นที่สาธารณะประจำตำบล หมู่บ้าน (พ.ศ.2486)	() เป็น () ไม่เป็น	

ลำดับที่	รายละเอียด	ผลการตรวจสอบ		หมายเหตุ
18	เมืองหลักตามมติ ครม.	() อยู่	() ไม่อยู่	
19	การเข้าใช้พื้นที่	() เข้าใช้แล้ว	() ยังไม่เข้าใช้	
	- ได้รับอนุมัติในหลักการ	() มี	() ไม่มี	
	- ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ตามมาตรา 9	() มี	() ไม่มี	
20	เขต ส.ป.ก.	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่มีมติ ค.ป.ก.	() ปฏิรูป	() ไม่ปฏิรูปตลอดไป	
21	เขตป่าสงวนตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนฯ	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง	
22	เขตอุทยานแห่งชาติ	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง	
23	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง	
24	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง	
25	เขตป่าไม้ถาวร	() อยู่	() ไม่อยู่ () ไม่มี	
	- กรณีอยู่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง	
26	ความเห็นหน่วยงานดูแลรักษาอื่น (ถ้ามี) กรณีเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า เพื่อขึ้น ทะเบียน	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง () ไม่มี	
27	ความเห็นหน่วยงานทหารพื้นที่	() ขัดข้อง	() ไม่ขัดข้อง () ไม่มี	
28	ประกาศการขึ้นทะเบียน	() มีครบ	() ไม่มี	
29	รายงานการปิดประกาศ	() มีครบ	() ไม่มี	

- กรณีขอถอนสภาพฯ ตรวจสอบดำเนินการข้อ 1 – 26
- กรณีขอขึ้นทะเบียนฯ ตรวจสอบดำเนินการทุกข้อ
- กรอกรายละเอียดในช่องว่างและใส่เครื่องหมาย ✓ ใน () ที่ตรวจสอบแล้วให้ครบถ้วน

(ลงชื่อ)..... เจ้าหน้าที่

()

(ลงชื่อ)..... หัวหน้ากลุ่มงาน/งานวิชาการที่ดิน

()

(ลงชื่อ)..... เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ

()

ตัวอย่าง

แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

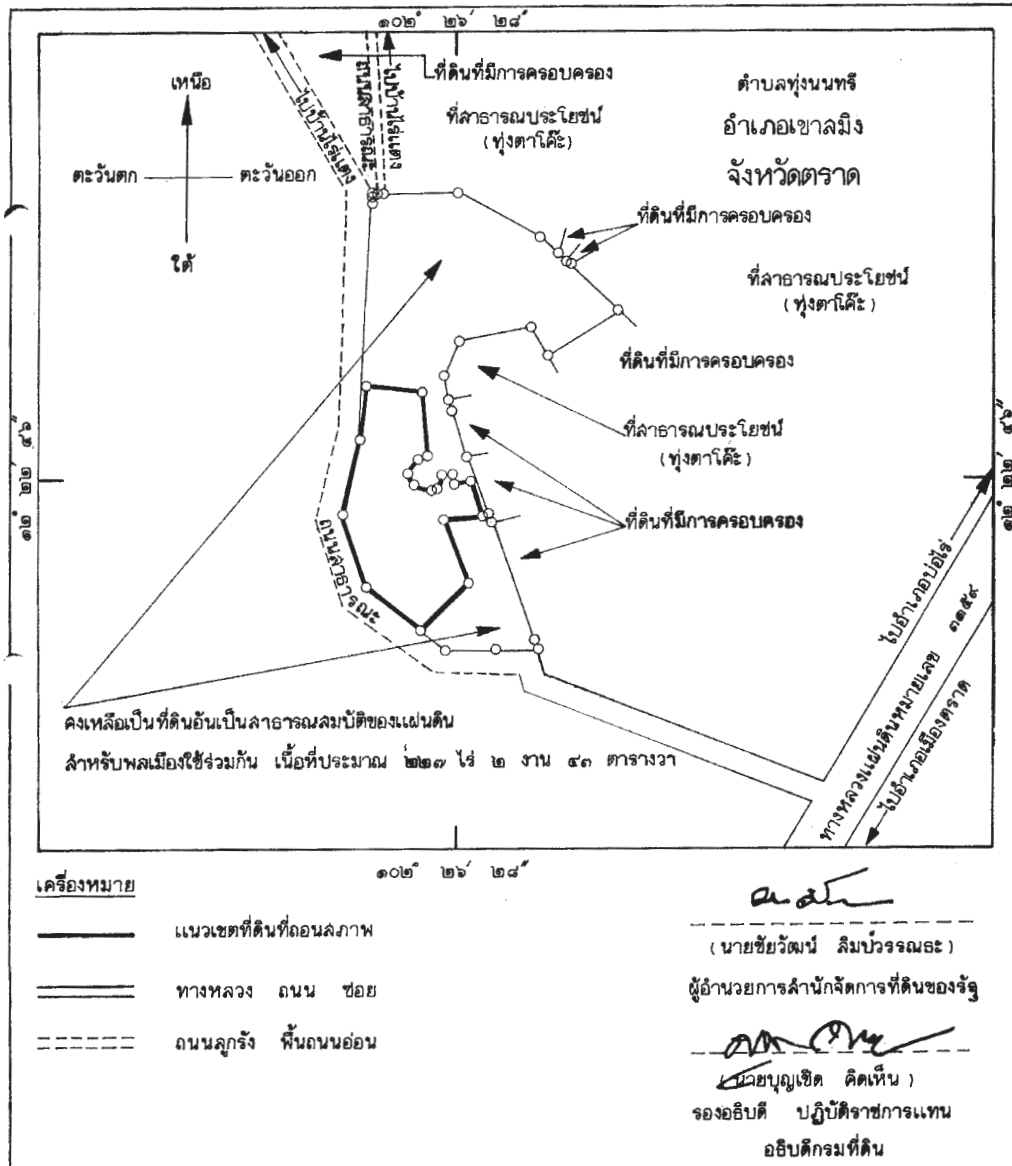
ในท้องที่ตำบลทุ่งนพรี อำเภอเขาลมิ่ง จังหวัดตราด

พ. ศ. ๒๕๕๐

เนื้อที่ประมาณ ๑๐๒ ไร่ ๒๕ ตารางวา

มาตราส่วน ๑ : ๑๖,๐๐๐

๒๐๐ ๓๐๐ ๔๐๐ ๕๐๐ ๖๐๐ ๗๐๐ ๘๐๐ ๙๐๐ ๑๐๐๐ ๑๒๐๐ ๑๔๐๐ เมตร

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓ / ว ๙๖๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าตอบแทน ตามมาตรา ๙/๑
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๔ / ว ๓๖๔๙ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์
๒๕๕๑

ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑)
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕
และให้ใช้ความในมาตรา ๙ / ๑ แทน นั้น

กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนว่า เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้
ทำให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บค่าตอบแทนจากผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ เปลี่ยนแปลง
จากเดิมกล่าวคือ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ดินได้
รับอนุญาตตั้งอยู่ และได้บัญญัติให้การจัดเก็บเป็นไปตามวิธีการและอัตราที่กำหนด
ในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ดังนั้น เพื่อให้การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
จึงขอให้จังหวัดดำเนินการแจ้งหน่วยงานตามนัยมาตรา ๙ / ๑ ให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อ
การเรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ เป็นรายปี แต่ต้องไม่เกินอัตรา
ตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายที่ดินและข้อบัญญัติต้องออกภายในขอบเขตของกฎหมายแม่บท
(มาตรา ๙ / ๑) โดยไม่สามารถที่จะออกข้อบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งหรือเกินกว่ากฎหมาย
แม่บท เช่น การยกเว้นค่าตอบแทนให้แก่ผู้รับอนุญาตรายหนึ่งรายใด หรือประเภทใดได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **พระนาย สุวรรณรัฐ**

(นายพระนาย สุวรรณรัฐ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๖๙

มท ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๕

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๘๘๐๒

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๑

เรื่อง บันทึกข้อตกลงและแนวทางการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกข้อตกลง (MOU) และแนวทางการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมที่ดินรับผิดชอบดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานจัดที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งในการนี้ร้องปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน โปรดเห็นชอบให้จัดทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding) เพื่อแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันระหว่างกรมการปกครองกับกรมที่ดินในการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนแปลงที่ดินที่ประชาชนได้รับการจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตามเป้าหมาย จำนวน ๙,๑๐๐ แปลง ซึ่งกรมการปกครองและกรมที่ดินได้ร่วมกันลงนามในบันทึกข้อตกลงแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมที่ดินจึงขอส่งบันทึกข้อตกลง (MOU) พร้อมทั้งรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท มาเพื่อโปรดทราบและกำชับให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / สาขา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความสำคัญและดำเนินการให้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงด้วย

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) ชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ
(นายชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. / (โทรสาร) ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗,๓๖๙ ๕๒๓

บันทึกข้อตกลงในการดำเนินงาน

ระหว่าง

กรมที่ดินกับกรมการปกครอง

เรื่อง การดำเนินการตามตัวชี้วัดและเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการและภารกิจหลัก
ในคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันระหว่างกรมที่ดินกับกรมการปกครองในการขับเคลื่อนการดำเนินการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดและเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักในคำรับรองการปฏิบัติราชการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ซึ่งกระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญโดยถือเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนที่กลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายในเป็นเจ้าภาพกำกับตัวชี้วัดดังกล่าว ดังนี้

๑. หลักการสำคัญ

การแก้ไขปัญหาความยากจนด้านที่ดินเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญ โดยมุ่งเน้นเพื่อขจัดความยากจนให้แก่ราษฎรผู้ยากไร้ได้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมที่ดินดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกมาจัดระเบียบและออกหนังสืออนุญาตให้ทำกินและอยู่อาศัยให้กับราษฎรผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินหรือมีแต่ไม่เพียงพอ เข้าทำกินและอยู่อาศัยในที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้ดีขึ้น

ความสำคัญของการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงนี้ มุ่งเน้นให้หน่วยงานทั้ง ๒ หน่วยงานมีความร่วมมือต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักในคำรับรองการปฏิบัติราชการ ให้เป็นไปตามตัวชี้วัดและเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. โครงการที่จะดำเนินการร่วมกัน

๒.๑ กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมที่ดินดำเนินการจัดที่ดินตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ มีเป้าหมายปีละ ๙,๑๐๐ แปลง

๒.๒ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กรรมการปกครอง (โดยนายอำเภอท้องที่ที่ดินตั้งอยู่) จะสนับสนุนและส่งเสริมภารกิจดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมาย โดยเสนอโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท รวมทั้งที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบลและ หมู่บ้านที่อยู่ในการดูแลของกรรมการปกครอง โดยกรมที่ดินจะสนับสนุนทั้งงบประมาณ และบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้เป็นไปตามโครงการฯ ตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยเร็ว

บันทึกข้อตกลงนี้จัดทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันทั้งสองฝ่าย ต่างได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ และต่างยึดถือไว้ฝ่ายละฉบับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

กรมที่ดิน
(ลงนาม) **ชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ**
(นายชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ)
อธิบดีกรมที่ดิน

(ลงนาม) **วรารุณ วราภรณ์**
(นายวรารุณ วราภรณ์)
ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพกรมที่ดิน

(ลงนาม) **วิศิษฐ์ ลิ้มป้อธีระกุล**
(นายวิศิษฐ์ ลิ้มป้อธีระกุล)
ผู้อำนวยการสำนักจัดการที่ดินของรัฐ

กรรมการปกครอง
(ลงนาม) **วิชัย ศรีขวัญ**
(นายวิชัย ศรีขวัญ)
อธิบดีกรมการปกครอง

(ลงนาม) **ศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์**
(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)
รองอธิบดีกรมการปกครอง

(ลงนาม) **นาวัน สินธุสอาด**
(นายนาวัน สินธุสอาด)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่

แนวทางการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

๑. หลักการ

นำที่ดินสาธารณะประโยชน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกมาดำเนินการจัดระเบียบการถือครอง เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ด้วยการออกหนังสืออนุญาตให้ทำกินและอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก ได้รับการจัดระเบียบการถือครองที่ดินและออกหนังสืออนุญาตให้ทำกิน

๒.๒ เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐตามกระบวนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.)

๒.๓ เป็นการเพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนจน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนกับเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

๓. เป้าหมาย

ดำเนินการขับเคลื่อนภายใต้แผนงานโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ให้บรรลุเป้าหมายในพื้นที่ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ มีเป้าหมายปีละ ๙,๑๐๐ แปลง

๔. วิธีการ

กรมที่ดินได้เสนอแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๕.๑ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัด / สาขา (กรมที่ดิน) สำรวจแปลงที่ดินที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เพื่อส่งให้อำเภอ (กรมการปกครอง) พิจารณา

๕.๑.๑ คุณสมบัติของแปลงที่ดิน

๕.๑.๑.๑ ที่สาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

รวมทั้งที่สาธารณประโยชน์ประจำตำบลและหมู่บ้านที่อยู่ในการดูแลของกรมการปกครอง ที่มีผู้บุกรุกเต็มแปลง หรือบางส่วน

๕.๑.๑.๒ มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว กรณีไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหากสามารถดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ก็ให้นำมาจัดทำโครงการได้ โดยจัดให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปในคราวเดียวกัน

๕.๑.๑.๓ ประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๕.๑.๑.๔ การบุกรุกต้องมีการทำประโยชน์ชัดเจน ถาวรมาเป็นเวลานาน

๕.๑.๒ เงื่อนไขในการคัดเลือกแปลง

๕.๑.๒.๑ ผู้ครอบครอง (บุกรุก) ยอมรับว่า ที่ดินที่ครอบครอง อยู่ในที่สาธารณประโยชน์ และยอมรับการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน

๕.๑.๒.๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด เห็นชอบให้นำที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวมาดำเนินการตามแนวทางการจัดที่ดินตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน

๕.๑.๓ กรณีมีผู้โต้แย้งสิทธิหรือคัดค้านแนวเขต

๕.๑.๓.๑ ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิในที่ดินให้กันที่ดินส่วนนั้นออกจากโครงการ เพื่อดำเนินการพิสูจน์สิทธิตามแนวทางของ กพร. หากพิสูจน์สิทธิแล้ว เป็นผู้บุกรุก จะต้องมาขอรับการจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์และแนวทางข้างต้น หากยังไม่ยอมรับจะต้องพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย

๕.๑.๓.๒ กรณีที่มีผู้คัดค้านแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้กันพื้นที่บริเวณนั้นออกแล้วดำเนินการตามแนวทางของ กพร. กฎกระทรวงฯ และระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕.๒ ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) พิจารณาคัดเลือกแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ที่เหมาะสมและอยู่ในหลักเกณฑ์ โดยเสนอโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติโครงการ แล้วส่งให้กรมที่ดินพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการรังวัดที่ดิน และจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ถ้ามี)

๕.๓ ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่ดำเนินการ เพื่อให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลและแนวทางดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

๕.๔ เมื่อกรมที่ดินได้ให้ความเห็นชอบโครงการแล้ว ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) ยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด / สาขา (กรมที่ดิน) เพื่อดำเนินการรังวัดสอบเขตที่สาธารณประโยชน์และสำรวจพื้นที่ทางกายภาพ

๕.๕ การจัดที่ดินให้จัดตามสภาพเดิม ครอบครัวยุติไม่เกิน ๑๕ ไร่ หากครอบครองเกิน ๑๕ ไร่ ให้พิจารณาจัดให้ครอบครัวยุติ ๒ หรือ ๓ ถ้าดำเนินการแล้วยังคงมีที่ดินที่ครอบครองเกินเหลืออยู่อีกให้ส่งมอบคืนเพื่อนำไปจัดสรรให้ราษฎรผู้ยากจนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นลำดับแรก

๕.๖ การจัดทำสาธารณูปโภค

จัดให้มีพื้นที่เพื่อการสาธารณูปโภคตามความเหมาะสม ได้แก่ ถนนดินลูกรังเกรตบดอัดและสระน้ำ โดยในกรณีที่จำเป็นจะต้องขยายหรือจัดให้มีพื้นที่เพื่อการสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นจะทำความตกลงกับราษฎรผู้ครอบครอง เพื่อขอพื้นที่ที่ครอบครองมาดำเนินการ ทั้งนี้ให้ดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น

๖. การคัดเลือกบุคคล

เมื่ออำเภอ (กรมการปกครอง) ได้รับผลการรังวัดและรูปแผนที่แบ่งแปลงจากสำนักงานที่ดินจังหวัด / สาขาแล้ว ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) พิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ โดยพิจารณาจาก

๖.๑ คุณสมบัติบุคคลที่ได้รับการคัดเลือก ประกอบด้วย

๖.๑.๑ เป็นผู้ยากจน

- มีสัญชาติไทย
- บรรลุนิติภาวะ หรือ เป็นหัวหน้าครอบครัว

๖.๑.๒ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่น้อยไม่เพียงพอ

๖.๑.๓ ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวอย่างชัดเจนมาเป็นเวลานาน

๖.๑.๔ เป็นผู้มิถูกลำเนาอยู่ในท้องที่ที่จะดำเนินการ หากมีที่ดินเหลือเพียงพอจะได้พิจารณาจัดให้บุคคลต่างท้องที่ตามลำดับตามความเหมาะสม

๖.๒ ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) จัดทำประชาคม เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวยากจนและไม่มีที่ดินทำกินหรือ มีแต่ไม่เพียงพอ และเป็นผู้ยากจน

๖.๓ ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) ส่งผลการคัดเลือกบุคคลส่งให้สำนักงานที่ดินจังหวัด (กรมที่ดิน) พิจารณาเสนอคณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐพิจารณา

๖.๔ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๐๙ / ๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๘) เป็นผู้พิจารณาอนุญาต โดยออกหนังสืออนุญาตตามแบบที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทย หากปรากฏในภายหลังว่า

บุคคลที่ได้รับการจัดที่ดินขาดคุณสมบัติ ให้อำเภอ (กรมการปกครอง) ส่งเรื่องให้สำนักงานที่ดินจังหวัด (กรมที่ดิน) พิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดยกเลิกการอนุญาต และนำไปจัดให้แก่ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ข้างต้นต่อไป

๗. การประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหา / อุปสรรค ในการดำเนินการ

๗.๑ หากมีปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ระเบียบคำสั่งและแนวทางปฏิบัติให้กรมที่ดินเป็นผู้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / อุปสรรคและข้อขัดข้องในกรณีนี้

๗.๒ หากมีปัญหา / อุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินการในพื้นที่ให้กรมการปกครอง (โดยนายอำเภอท้องที่ที่ดินตั้งอยู่) เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น หากการแก้ไขปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้โดยง่าย จึงให้จัดประชุมหารือร่วมกันในระดับจังหวัด และระดับกรม ตามลำดับ

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๑๐๓๕๕

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๕๑

เรื่อง การประชุมสัมมนาการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์
ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท
ทั่วประเทศ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสำรวจ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมที่ดินจะจัดให้มีการประชุมสัมมนาการดำเนินการตามโครงการ
บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจน
และพัฒนาชนบททั่วประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ประกอบด้วยผู้บริหาร
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / สาขาและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่ดินทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
ฉะนั้น เพื่อให้การประชุมสัมมนาดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
มีแนวทางการดำเนินการและให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว
จึงขอให้จังหวัดส่งเจ้าหน้าที่รวบรวมประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริหาร
จัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจน
และพัฒนาชนบท พร้อมแนวทางแก้ไขหรือแนวทางที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ทั้งนี้ ปัญหาอุปสรรค
ดังกล่าวจะต้องไม่ใช่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยให้ส่งกรมที่ดิน ภายในวันที่ ๑๒
พฤษภาคม ๒๕๕๑ ตามแบบสำรวจที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วราวุธ วราภรณ์

(นายวราวุธ วราภรณ์)

ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร (โทรสาร) ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗, ๓๖๘

แบบสำรวจ
ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์
ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท
ของสำนักงานที่ดินจังหวัด / สาขา.....

ประเด็นปัญหา / อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
๑. ด้านการจัดทำโครงการ / ประสานงาน ๑.๑ ๑.๒ ๑.๓ ฯลฯ	
๒. ด้านการเงินและการคลัง ๒.๑ ๒.๒ ๒.๓ ฯลฯ	
๓. ด้านการจัดทำสาธารณูปโภคและ การจัดซื้อการจัดจ้าง ๓.๑ ๓.๒ ๓.๓ ฯลฯ	
๔. ด้านการรังวัด ๔.๑ ๔.๒ ๔.๓ ฯลฯ	
๕. ด้านอื่น ๆ ๕.๑ ๕.๒ ๕.๓ ฯลฯ	

สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ
 โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒
 โทร (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗, ๓๖๙

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๒๐๖๘

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์
ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
สาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

เนื่องด้วยการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านที่ดินเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญ
ของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายและให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นเพื่อขจัดความยากจน
ให้แก่ราษฎรผู้ยากไร้ได้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมาย
ให้กรมที่ดินดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดิน
สาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดเป้าหมายดำเนินการ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๙,๑๐๐ แปลง

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดที่ดินดังกล่าวบรรลุเป้าหมายที่จะจัดที่ดิน
ให้แก่ประชาชนผู้ยากจน และเป็นการสนองนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาล
อย่างเป็นรูปธรรม จึงให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๑. นำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนดมาดำเนินการจัดทำ
โครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัด
ความยากจนและพัฒนาชนบท ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามแนวทางการจัดทำโครงการฯ ที่ส่งมา
พร้อมนี้ โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

๒. โครงการใดหากมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
ได้แก่ ถนน (ผิวจราจรลูกรังเกรดบดอัด) และสระน้ำ (ขุดใหม่) ให้พิจารณาเสนอไปพร้อม
โครงการฯ ข้างต้น โดยจัดส่งพร้อมแบบแปลนการก่อสร้าง รูปแผนที่ของหนังสือสำคัญ
สำหรับที่หลวงแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งก่อสร้าง และแบบสรุปผลการประมาณราคาค่าวัสดุ

และค่าแรงงานก่อสร้าง (แบบ ปร.๔, ปร.๕) ที่ได้คำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สำหรับกรณีที่จังหวัดขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดทำสาธารณูปโภคในแปลงที่ดินที่ได้ดำเนินการจัดแปลง ให้ราษฎรไปแล้ว ให้แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งก่อสร้างดังกล่าว ลงในรูปแผนที่ที่ได้จาก การรังวัดแบ่งแปลงแล้วด้วย โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ถ้านำสำนักงานที่ดินจังหวัดใดไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ ให้ที่ทำการปกครองจังหวัด เป็นหน่วยดำเนินการแทน และแจ้งกรมที่ดินทราบ เพื่อประสานงานกรมการปกครองรับเป็น หน่วยเบิกจ่ายแทนกรมที่ดิน

ทั้งนี้ หากจังหวัดมีความประสงค์ขอรับการสนับสนุนยืมกล้งรังวัดและประมวลผล เพื่อใช้ ในการปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวให้จังหวัดแจ้งความประสงค์มาพร้อมการจัดส่ง โครงการให้กรมที่ดิน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ขอให้ส่งโครงการฯ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กรมที่ดิน ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ เพื่อกรมที่ดินจะ ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **พีรพล ไตรทศาวิทย์**

(นายพีรพล ไตรทศาวิทย์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร (โทรสาร) ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗, ๓๖๙

แนวทางการจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ กรณีที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

การจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท มีเป้าหมายคือ การนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุก มาจัดระเบียบและออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐให้แก่ราษฎรผู้ยากจนที่ครอบครองทำประโยชน์ (บุกรุก) เป็นที่ทำกินหรือที่อยู่อาศัยอยู่ในที่ดินดังกล่าว โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การคัดเลือกแปลงที่ดิน

(๑) คุณสมบัติของแปลงที่ดิน

(๑.๑) ที่สาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันที่มีผู้บุกรุกเต็มแปลงหรือบางส่วน

(๑.๒) มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) แล้ว

(๑.๓) ในกรณีไม่มี นสล. หากสามารถดำเนินการออก นสล. ได้ก็ให้นำมาจัดทำโครงการได้ โดยจัดให้มีการออก นสล. ไปในคราวเดียวกัน

(๑.๔) ประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๑.๕) การบุกรุกต้องมีการทำประโยชน์ ชัดเจนถาวรมาเป็นเวลานาน

(๑.๖) ที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว จะต้องไม่อยู่ในพื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) หรือพื้นที่ป่าไม้

(๑.๗) กรณีที่ดินสาธารณะประโยชน์ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ต้องอยู่นอกเขตพื้นที่ดำเนินการของ ส.ป.ก.

ทั้งนี้ เขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าวจะต้องไม่ใช่พื้นที่จำแนกออกจากเขตป่าไม้เพื่อให้ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการ

(๒) เงื่อนไขการคัดเลือกแปลง

(๒.๑) ผู้ครอบครอง (บุกรุก) ยอมรับว่า ที่ดินที่ครอบครองอยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ และยอมรับการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยอำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่จะนำมาดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาล และแนวทางดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

(๒.๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดเห็นชอบให้นำที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวมาดำเนินการตามแนวทางการจัดที่ดินตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน

(๓) กรณีมีผู้โต้แย้งสิทธิหรือคัดค้านแนวเขต

(๓.๑) ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิในที่ดินให้กันที่ดินส่วนนั้นออกจากโครงการ เพื่อดำเนินการพิสูจน์สิทธิตามแนวทางของ กพร. หากพิสูจน์สิทธิแล้ว เป็นผู้บุกรุก จะต้องมาขอรับการจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์และแนวทางข้างต้น หากยังไม่ยอมรับจะต้องพิจารณา ดำเนินการตามกฎหมาย

(๓.๒) กรณีที่มีผู้คัดค้านแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้กันพื้นที่ บริเวณนั้นออก แล้วดำเนินการตามแนวทางของ กพร. กฎกระทรวงฯ และระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. การวางแผนแปลงที่ดิน

(๑) ให้จัดที่ดินให้ตามสภาพเดิม

(๒) ครอบครองไม่เกิน ๑๕ ไร่ โดยคำนึงถึง

- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
- อาชีพ
- ความสามารถในการผลิต

หากครอบครองเกิน ๑๕ ไร่ ให้พิจารณาจัดให้ครอบครัวที่ ๒ หรือที่ ๓

(๓) ถ้าดำเนินการแล้วยังคงมีที่ดินที่ครอบครองเกินอยู่อีกให้ส่งมอบคืน เพื่อนำไปจัดสรรให้ราษฎรผู้ยากจนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นลำดับแรก

๓. การจัดทำสาธารณูปโภค

(๑) จัดให้มีพื้นที่เพื่อการสาธารณูปโภคตามความเหมาะสม เช่น ถนน แหล่งน้ำ หรืออื่น ๆ โดยในกรณีที่จำเป็นต้องขยาย หรือจัดให้มีพื้นที่เพื่อการสาธารณูปโภค เพิ่มขึ้นจะทำความตกลงกับราษฎรผู้ครอบครองเพื่อขอพื้นที่ที่ครอบครองมาดำเนินการ

(๒) ในการจัดทำ ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคตาม (๑) จะพิจารณาดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น

๔. การจัดทำโครงการ

(๑) ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขาหรือเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ประสานงานกับอำเภอ/กิ่งอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่ เพื่อรวบรวมแปลงที่ดิน สาธารณประโยชน์ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ เสนอนายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ คัดเลือกและให้ความเห็นชอบเพื่อนำมาจัดทำโครงการ

(๒) ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดทำโครงการฯ เสนอ ผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณานุมัติ และส่งโครงการให้กรมที่ดินตรวจสอบเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรังวัดออกหรือตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ค่าใช้จ่าย ในการรังวัดวางผังที่ดิน และค่าใช้จ่ายในการจัดทำสาธารณูปโภค

๕. การรังวัดและวางผังแบ่งแปลง

(๑) ให้อำเภอ ยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบ/ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และแปลงที่ดินที่มีผู้ครอบครองต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขาพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา รังวัดที่ดินและพื้นที่สาธารณูปโภค ตามที่ได้ทำความตกลงทำโครงการฯ เสร็จแล้วส่งเรื่องราว พร้อมผลการรังวัดให้อำเภอท้องที่ เพื่อดำเนินการจัดทำประชาคม และรายงานผลดำเนินการให้กรมที่ดินทราบ

๖. การจัดทำประชาคมคัดเลือกบุคคล

(๑) คุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือก

(๑.๑) เป็นผู้ยากจน

(๑.๒) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่น้อยไม่เพียงพอ

(๑.๓) ครอบครองทำประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวอย่างชัดเจนมาเป็นเวลานาน

(๑.๔) เป็นผู้มิถุมีลำน้อยอยู่ในท้องที่จะดำเนินการ เว้นแต่หากมีที่ดินเหลือเพียงพอจะได้พิจารณาจัดให้บุคคลต่างท้องที่ตามลำดับความเหมาะสม

(๒) ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ ตรวจสอบคุณสมบัติราษฎรผู้บุกรุกว่าเป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑ และจัดทำประชาคมเพื่อตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวยากจน และไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่น้อยไม่เพียงพอ

(๓) หากปรากฏในภายหลังว่า บุคคลที่ได้รับการจัดที่ดินขาดคุณสมบัติ ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดยกเลิกการอนุญาต และนำไปจัดให้แก่ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ข้างต้นต่อไป

๗. การอนุญาต

(๑) ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาต ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามความในมาตรา ๙ แห่ง ประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์โดยออกหนังสืออนุญาตฯ ให้ตามแบบที่กำหนด

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๒๒๘๙

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- อ้างถึง**
๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๒ / ว ๗๗๗ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๖
 ๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๒๔๓๔ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖
 ๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๑๖๖๙ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดส่งสำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ ๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ และคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ ๔ - ๗๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ มาเพื่อโปรดทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าจะเรียบเรียงร่างกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน กปร.จังหวัด ซึ่งมีได้กล่าวถึงเรื่องการมอบอำนาจไว้ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องทำหน้าที่ด้วยตนเองในส่วนนี้ และเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานของ กปร.จังหวัดซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีผลงานเป็นรูปธรรม จังหวัดควรจัดให้มีการประชุม กปร.จังหวัด เป็นประจำทุกเดือนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง และต่อมากระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการตามนโยบายและข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มีบัญชาไว้ในการประชุมมอบนโยบายเรื่องการบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐและการทำลายทรัพยากรป่าไม้ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้รับการประสานงานจากสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐว่า ตามคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ ๔ - ๗๘ / ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ กำหนดอำนาจหน้าที่ในข้อ ๒(๓) ให้ กปร.จังหวัด

กำหนดแผนงานประจำปีในการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐและรายงานให้ กบร.ทราบ และข้อ ๒(๑๑) ให้รายงานผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐและรายงานให้ กบร.ทราบ แต่เนื่องจากในปัจจุบัน กบร.จังหวัด หลายจังหวัดยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่ง กบร. และข้อสั่งการของกระทรวงมหาดไทยที่ให้จังหวัดควรจัดให้มีการประชุม กบร.จังหวัด เป็นประจำทุกเดือนอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง ประกอบกับนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการในการประชุมมอบนโยบาย เรื่องการบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐและการทำลายทรัพยากรป่าไม้ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ โดยมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วน ๒ มาตรการ คือ “มาตรการที่จะต้องคงพื้นที่ป่าไม้และที่ดินของรัฐที่มีอยู่ไม่ให้มีการบุกรุกเพิ่มเติม” และ “มาตรการที่จะต้องนำพื้นที่ป่าไม้และที่ดินของรัฐที่ถูกบุกรุกกลับคืนให้แผ่นดิน” ซึ่งสภาพที่รับกลับคืนมาได้รับความเสียหายก็ต้อง ดำเนินการฟื้นฟูให้ดีที่สุด” ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ข้อสั่งการของกระทรวงมหาดไทยและเป็นการสนองต่อนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาล จึงขอให้ กบร.จังหวัด ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยดังกล่าว โดยจัดทำแผนงาน รายงานผลการดำเนินการ พร้อมทั้งประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จัดส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจักได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการสรุปแนวทางแก้ไขปัญหให้กับราษฎรในภาพรวมเสนอ กบร. พิจารณาต่อไป

อนึ่ง ในการประชุม กบร.จังหวัด หลายจังหวัดไม่ได้เชิญผู้แทนสำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สป.ทส.) เข้าร่วมประชุม เนื่องจาก สำคัญผิดว่ามีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เป็นอนุกรรมการ ใน กบร.จังหวัด อยู่แล้ว จึงขอให้กำชับ กบร.จังหวัดว่าองค์ประกอบของอนุกรรมการฯ ในข้อ ๑(๘) ของคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ ๔ - ๗๘ / ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ มีความมุ่งหมายถึงผู้แทน สป.ทส. ซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง อันเป็นหน่วยงานของรัฐในระดับกรม ต่างจาก ทสจ. ที่เป็นราชการบริหารในส่วนภูมิภาค ดังนั้น ในการนัดประชุม กบร. ทุกครั้ง ขอให้เชิญผู้แทน สป.ทส. ที่เป็นอนุกรรมการ กบร.จังหวัด เข้าร่วมประชุมด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการตามนัยดังกล่าวโดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) **พงศ์ไพยม วาศฤติ**
(นายพงศ์ไพยม วาศฤติ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน
สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
โทร. / โทรสาร ฯ ๒๒๒๒ ๑๘๔๐
โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๗๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๓๕๗๔๕

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์
ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
อ้างถึง โครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก
เพื่อขจัดความยากจน และพัฒนาชนบท

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบันทีกกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๓๕๔๔
ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ๑๒๘๔๒
- ๑๒๘๔๖ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๕ ฉบับ

ตามโครงการที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมที่ดินรับผิดชอบ
ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
และที่อยู่อาศัย โดยคัดเลือกแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน
และมีผู้บุกรุกเต็มแปลงหรือบางส่วน ซึ่งผู้บุกรุกดังกล่าวต้องเป็นผู้ยากจน ไม่มีที่ดินทำกิน
เป็นของตนเองหรือมีน้อยแต่ไม่เพียงพอ แล้วนำมาดำเนินการจัดที่ดินให้ตามสภาพเดิมที่
ครอบครอง ครอบครัวยุติไม่เกิน ๑๕ ไร่ พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์
ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว และเสียค่าตอบแทนตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งการแก้ไขปัญหา
ดังกล่าวได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการจัดที่ดิน
ให้แก่ราษฎรได้ประมาณ ๕๑,๒๒๕ แปลง นั้น

กรมที่ดินขอเรียนว่า กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นชอบให้มีการบูรณาการ
ร่วมกันอย่างจริงจังของทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวง
อื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

และสิ่งแวดล้อม กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงคมนาคม โดยได้แจ้งให้หน่วยงานดังกล่าวให้การสนับสนุนโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจน และพัฒนาชนบทและพิจารณาจัดทำโครงการสนับสนุนให้มีการต่อยอดโครงการ เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้จริงและใช้ที่ดินได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนประธานงานมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่พิจารณาจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนให้มีการบูรณาการร่วมกันกับโครงการดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **อนุวัฒน์ เมธีวิบูลวุฒิ**

(นายอนุวัฒน์ เมธีวิบูลวุฒิ)

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗, ๓๖๙

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ /

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอังสวาล์ กทม. ๑๐๒๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์
ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

เรียน รายละเอียดปรากฏตามบัญชีแนบท้าย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดิน
สาธารณะประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน จำนวน ๑ ชุด
๒. สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความ
ยากจนเชิงบูรณาการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ
กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน
กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน จำนวน ๑ ชุด
๓. สรุปผลการจัดที่ดินและการแจกหนังสืออนุญาตตามนโยบายแก้ไข
ปัญหาสังคมและ ความยากจนเชิงบูรณาการ ปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑ จำนวน ๑ ชุด

โดยที่การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยเฉพาะ
ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กระทรวงมหาดไทย
ได้มอบหมายให้กรมที่ดินรับผิดชอบดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ
กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยคัดเลือก
แปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีผู้บุกรุกเต็มแปลง
หรือบางส่วน ซึ่งผู้บุกรุกดังกล่าวต้องเป็นผู้ยากจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือ
มีน้อยแต่ไม่เพียงพอ แล้วนำมาดำเนินการจัดที่ดินให้ตามสภาพเดิมที่ครอบครอง ครอบครัวย
ไม่เกิน ๑๕ ไร่ พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว และ
เสียค่าตอบแทนตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชน
ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้ดำเนินการมาตั้งแต่
ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรได้ประมาณ ๕๑,๒๒๕
แปลง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน กรมที่ดินได้สนับสนุนงบประมาณให้จังหวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรังวัดตรวจสอบหรือออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง รวมทั้งการรังวัดแบ่งแปลงตามที่ได้มีการครอบครอง นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงบประมาณแก่จังหวัดในการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นการดำเนินการในระดับหนึ่ง โดยในเบื้องต้นจะถือว่าที่ดินที่ได้รับนั้นเป็นต้นทุนที่จะนำมาพัฒนาเพื่อให้ราษฎรที่ครอบครองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง และใช้ที่ดินได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สมควรให้มีการบูรณาการร่วมกันอย่างจริงจังของทุกหน่วยงาน เพื่อให้การสนับสนุนในการกิจที่เกี่ยวข้องของกระทรวงของท่าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของดิน คุณภาพของพืชผล โดยเฉพาะในส่วนของตลาด การพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาและปรับปรุงการคมนาคม หรือการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในชุมชน เป็นต้น ซึ่งหากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องแล้ว ราษฎรย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเมื่ออยู่อาศัยและทำกินอย่างมีความสุขย่อมเกิดความหวงแหนในที่ดินและจะต้องบำรุงรักษาให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนให้มีการบูรณาการร่วมกัน พร้อมนี้ขอส่งผลการดำเนินงานผลการจัดที่ดิน พร้อมแนวทางการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท มาเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา และหากประสงค์จะขอรับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดที่ดินดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติม สามารถประสานงานกับสำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดินได้โดยตรง กระทรวงมหาดไทยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ

(โกวิท วัฒนะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒ โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗, ๓๖๙

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒ (๓๖๗,๓๖๙)

ที่ มท ๐๕๑๑.๔ / ว ๓๘๔๘

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
สาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

เรียน หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

โดยที่การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมที่ดินรับผิดชอบดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยคัดเลือกแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีผู้บุกรุกเติมแปลงหรือบางส่วน ซึ่งผู้บุกรุกดังกล่าวต้องเป็นผู้ยากจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีน้อยแต่ไม่เพียงพอ แล้วนำมาดำเนินการจัดที่ดินให้ตามสภาพเดิมที่ครอบครอง ครอบครัพละไม่เกิน ๑๕ ไร่ พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว และเสียค่าตอบแทนตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรได้ประมาณ ๕๑,๒๒๕ แปลง รายละเอียดปรากฏเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่าการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน กรมที่ดินได้สนับสนุนงบประมาณให้จังหวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรังวัดตรวจสอบหรือออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง รวมทั้งการรังวัดแบ่งแปลงตามที่ได้มีการครอบครอง นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงบประมาณแก่จังหวัดในการจัดทำสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นการดำเนินการในระดับหนึ่ง โดยในเบื้องต้นจะถือว่าที่ดินที่ได้รับนั้นเป็นต้นทุนที่จะนำมาพัฒนาเพื่อให้ราษฎรที่ครอบครองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงและใช้ที่ดินได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ขอให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนโครงการนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีความหวังแทนในที่ดินต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่พิจารณาจัดทำโครงการ เพื่อสนับสนุนให้มีการบูรณาการร่วมกันกับโครงการดังกล่าว พร้อมนี้ได้แนบผลการดำเนินงาน ผลการจัดที่ดิน พร้อมแนวทางการดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท มาเพื่อ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา และหากประสงค์จะขอรับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติม สามารถประสานงานกับสำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน ได้โดยตรง

(ลงชื่อ) **พิรพล ไตรทศาวิทย์**
(นายพิรพล ไตรทศาวิทย์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย